

Handläggare
Davidsson Per
Norberg Maria
Johansson Monika

Datum
2017-02-06

Diarienummer
KSN-2016-2361

Kommunstyrelsen

Motion av Mona Camara Sylvan och Tomas Karlsson (båda FI) om avkodning av könsprefix vid politiska förtroendeuppdrag och arbete i offentlig förvaltning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att Uppsala kommun i allmänna handlingar ska använda beteckningen tjänsteperson istället för tjänsteman, samt

att därmed besvara motionen.

Ärendet

Mona Camara Sylvan och Tomas Karlsson, båda (FI), föreslår i motion, väckt vid sammanträde den 7-8 november 2016 att:

- Könsprefixet ”man” ersätts av det könsneutrala ”-person” i alla sammanhang som kommunen använder dessa beteckningar.
- Av ekonomiska och miljömässiga hänsyn bör utbytet av exempelvis skrivet material ske efterhand som det förbrukas, medan all nyproduktion bör ändras snarast.

Motionen **bilägges**.

Föredragning

Kommunens Mål och budget för 2017 framhåller att jämställdhetsarbetet ska stärkas ytterligare och att kommunstyrelsen ska vara en drivande aktör i jämställdhetsarbetet och främja jämställdhet såväl inom organisationen som i samhället i stort.

Som ett led i kommunens pågående arbete med jämställdhetsintegrering utbildas medarbetare i normkritisk kommunikation. Syftet är att rusta medarbetarna att skapa kommunikation som kan påverka och inkludera alla som kommunicerar med kommunen.

Kommunledningskontoret har uppdraget att ur ett jämställdhetsperspektiv se över alla dokument och att ta fram en ny kommunikationspolicy, där jämställdhetsperspektivet integreras. Den processen är värdefull och bör vägas in i beslut som rör vidare språkliga och kommunikationsbaserade förändringar.

Det finns inget juridiskt hinder för kommunen att besluta att ersätta beteckningen tjänsteman i kommunens handlingar. Malmö kommunfullmäktige beslutade 22 juni 2016 att ersätta beteckningen tjänsteman med tjänsteperson. Uppsala kommun har, i likhet med Malmö stad, undertecknat CEMR deklARATIONEN (Europeiska deklARATIONEN om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå). Därigenom har kommunen förbundit sig att integrera jämställdhetsperspektivet i hela organisationen, på alla nivåer, både inom arbetsgivar- och verksamhetsperspektivet.

Motionens första att-sats är dock betydligt vidare. Att ersätta ”man” i, som motionen kräver, alla sammanhang kräver en omfattande genomgång för att precisera vilka sammanhang som kan vara aktuella. Bland begrepp som förekommer i den kommunala verksamheten och inkluderar ”man” finns till exempel ombudsman, huvudman, lekman och god man. Förutsättningarna för att ersätta efterledet med ”person” skulle behöva studeras i varje sammanhang om motionens att-sats bifalls. Kommunen förfogar inte heller över alla benämningar eftersom de ibland utgår ifrån juridiska sammanhang.

Antalet tjänstepersoner som producerar handlingar i kommunen är stort och en förändring måste få ett genomslag i hela organisationen. Ett tydligt beslut att ersätta tjänsteman med tjänsteperson kan ge det genomslaget. Begreppet tjänsteperson används redan idag i stor utsträckning inom Uppsala kommun. Språket har en central roll för att skapa och uppnå jämställdhet. Språket påverkar vårt sätt att se på omvärlden och kan därmed verka för att förändra strukturer och attityder.

Här föreslås att kommunfullmäktige beslutar att Uppsala kommun i allmänna handlingar ska använda beteckningen tjänsteperson istället för tjänsteman. Allmän handling är ett centralt juridiskt begrepp som avser alla dokument som kommunen enligt lag har att hålla tillgängliga för allmänheten och de omfattas av sekretess.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Chef kommunledningskontoret

Motion angående avkodning av könsprefix vid politiska förtroendeuppdrag och arbete i offentlig förvaltning

Som ett led i Uppsala kommuns uppställda mål för jämställdhet Och inkludering är beteckningen "tjänsteman" för personer med politiska förtroendeuppdrag och/eller anställning i kommunens offentliga förvaltning både exkluderande och felaktigt. Felaktigt och exkluderande därför att alla "tjänstemän" inte är av det biologiska könet "man" och/eller inte vill definiera sig som "man". Att ha ett politiskt förtroendeuppdrag eller vara anställd inom offentlig förvaltning kan inte innebära att personen med automatik könskodas som "man", utan måste vara möjligt under en könsneutral benämning.

Språket avspeglar verkligheten och med vår ojämställda historia är det inte konstigt att språket också är ojämställt. Förr i tiden var riksdagsmän och tjänstemän alltid män vilket speglas i beteckningarna. Då dessa yrken sedan länge inte utövas enbart av män kan det vara av stor vikt att se över yrkesbeteckningar. Karin Milles, docent i svenska vid Södertörns högskola, forskar om språkpolitik och feministiska språkreformer och skriver i sin bok "Jämställt språk" att könsmärkta yrkesbeteckningar kan upplevas som ett sätt att osynliggöra kvinnor.

På arbetsplatser är jämställdhet ett ledord som innebär att alla kvinnor och män ska ha samma makt, rättigheter och villkor i samhället och på arbetsplatsen. Den 7 december 2005 antog riksdagen mål för svensk språkpolitik och ett av målen var att svenskan ska vara vårdad, enkel och begriplig. I beslutet synliggjordes också att språkbruk som konserverar könsroller och osynliggör kvinnor i exempelvis myndighetstexter är viktiga att motverka. Ett modernt och jämställt språk riktar sig till både kvinnor och män.

Malmö kommun röstade tidigare under 2016 för en uppdatering av beteckningarna som åsyftas i denna motion, till stor del motiverat av ovanstående resonemang.

Uppsala kommun undertecknade i februari 2015 CEMR-deklarationen. Därmed förbinder sig kommunen att integrera jämställdhetsperspektivet i hela organisationen och på alla nivåer.

Med anledning av ovanstående yrkar vi:

Att könsprefixet "-man" ersätts av det könsneutrala "-person" i alla sammanhang som kommunen använder dessa beteckningar.

Av ekonomiska och miljömässiga hänsyn bör utbytet av exempelvis skrivet material ske efterhand som det förbrukas, medan all nyproduktion bör ändras snarast.

Mona Camara Sylvä, Kommunfullmäktigeledamot, F! Uppsala

Tomas Karlsson, Kommunfullmäktigeledamot, F! Uppsala